

In memoriam Ben Leenders 1925-2000

Lucia Leenders, echtgenote van Ben

Ben is geboren op 27 januari 1925 in de Amsterdamse Rivierenbuurt. Hij komt uit een muzikantenfamilie. Zijn vader, die hij muzikaal hoog had zitten, speelde diverse instrumenten en verdiende een karige boterham in de lichte amusementsmuziek. Iedereen thuis moest meedoen in het orkestje van de weinige leerlingen - "als je niks meer kan kan je altijd nog muzikant worden" - en Bens instrument werd de klarinet.

Zijn ouders hadden gebroken met de katholieke kerk. Ze waren sterk antikatholiek en anarchistisch maar politiek niet georganiseerd en gehecht aan 'wat netjes' is. De links-anarchistische sfeer is aan Ben blijven kleven.

Na de HBS ging hij, om aan uitzending naar Duitsland en de honger te ontkomen, werken bij boeren in het oosten van het land. Na de oorlog studeerde hij tropische landbouw aan de toenmalige Koloniale Landbouwschool te Deventer. Hij had een contrabas op de kop getikt en heeft daarmee nog meegespeeld in het Metropole Orkest. Klarinet speelde hij voor zijn plezier. Met twee vrienden schnabbelde hij. Ze trokken naar Frankrijk om een muzikale vakantieboterham te verdienen en eindigden in het politie-

bureau van Monaco wegens landloperij. Waarmee bevestigd werd dat je van de muziek niet rijk wordt.

Voor de meeste mensen is de muziek uit je jonge jaren de muziek die je nooit vergeet. Ben was wat dat betreft geen uitzondering. Met liedjes is hij zijn hele leven lang bezig geweest, maar ook de linkse muziek uit de jaren '30 is bij hem blijven hangen. Voor de Spaanse burgeroorlog zelf was hij te jong, maar niet voor opzweepende liederen van de 'barrikadentauber' Ernst Busch. Zijn linksigheid en muzieksmaak pasten ook bij zijn actieve lidmaatschap van de NJN, de zeer individualistische Jeugdbond voor Natuurstudie. Aan eigen politieke activiteiten uit die tijd is mondeling niet méér overgeleverd dan muzikale propaganda maken voor de Pro-Co, de progressieve concentratie bij de studentenverkiezingen.

Ben was ook in die tijd al een schrijver van stukjes. Om aan geld te komen schreef hij onbenullige romantische verhalen voor damesbladen. Na zijn opleiding trouwde hij met Greet en ze vertrokken naar het onafhankelijk geworden Indonesië. Daar werkte hij als bedrijfsleider op een suikeronderneming. Zoals alle Ne-

derlanders werden ook zij in 1956 het land uitgezet. Ben werd bedrijfsleider op een chemische fabriek te Zwijndrecht. Zijn werk boeide hem niet en hij moest zijn energie toch kwijt, muziek speelde hij nauwelijks meer. Hij verzamelde wel op de plaat en op de band veel lichte muziek, Nederlandse liedjes en cabaret en Franse chansons. Verder kon je hem vaak vinden in zijn donkere kamer waar hij niet onverdienstelijke foto's afdrukte waarmee hij diverse prijzen verdiend heeft.

Op 43-jarige leeftijd verloor hij zijn vrouw. Hij zegde zijn baan op, zette zijn hypotheek stop, nam een baantje als nachtportier en ging in Utrecht psychologie studeren. In die tijd kon je ook als veertiger na een propaedeuse een beurs krijgen. Hij leefde uiterst zuinig en studeerde snel af. Als psychotherapeut kon hij pas echt gebruik maken van zijn talenten. Hij kon goed luisteren maar ook goed en graag vertellen en combineerde een grote mensenkennis met een nuchter en analytisch verstand. Hij had een halve baan bij de Regionaal Instituut voor Geestelijke Gezondheidszorg (Riagg) en een praktijk aan huis.

Maar voor Ben bleef de hobby belangrijker dan het werk, het verhaal belangrijker dan de gebeurtenis. Hij begon fanatieker te verzamelen. Zijn huis kwam vol te staan met oude radio's en grammofoons. Inmiddels waren wij getrouwd en samen struinden wij tweedehandswinkels en -markten af op zoek naar oude opnamen. Zoals hij zei: "*Niet om te draaien maar alleen voor de heb*".

Hij begon ook weer te schrijven voor verschillende tijdschriften als de *De Weergever*, *Sketch*, *Cabaret*, *Brood & Rozen* en *Fox* in Duitsland. In zijn stukjes voor *Vrij Neder-*

land liet hij zich graag kennen. Voor het Theater Instituut Nederland schreef hij boekjes bij diverse cd's van historisch materiaal (Ben schreef boekjes voor CD's waarop oude 78-toerenplaten van voor de Tweede Wereldoorlog terug werden uitgegeven. Bijvoorbeeld over Lou Bands, Kees Pruis, Louis Davids, Speenhof en vele anderen). Hij vond het heerlijk om zijn onderwerpen door te spitten, was verzot op kleine details en sprak er graag over.

Via een artikel over Ernst Busch in *De Weergever*, het blad voor 78-toerenverzamelaars, kwam hij in contact met de Oost-Duitser Bernd Meyer Rahnitz. De samenwerking was erg vruchtbaar. Ben had al een uitgebreid overzicht van Ernst Busch in exil in Nederland en België en stortte zich steeds meer op het leven en werk van Busch. Samen hebben ze een bijna volledige biografie en discografie van Busch gemaakt en alle uitvoeringen van het solidariteitslied verzameld, natuurlijk ook de Nederlandse. De verzameling van Busch was vrijwel compleet. Tot aan de dood van Ben zijn ze hieraan bezig geweest.

In de zomer van 2000 bleek dat hij ernstig ziek was. In oktober is hij overleden. Hij heeft nog kans gezien om zijn eigen begrafenis compleet te regisseren. Er werd dan ook naast de Internationale door Willem Breuker veel muziek uit de jaren '30 en natuurlijk veel Busch gespeeld.

Van Ben mochten we het na zijn begrafenis voortaan zelf weten. Mede door zijn regie was de begrafenis voor allen een onvergetelijke gebeurtenis. Hij laat een immense voorraad gecatalogiseerde muziek na.

Amstelveen, 22 januari 2001